

Kommunereformen - Retningsvalg for fremtidig kommunestruktur

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Lyngdal kommunestyre	18.06.2015	44/15

Endelig vedtak fattes av Lyngdal kommunestyre

Rådmannens forslag til vedtak:

Lyngdal kommune innleder forhandlinger om en felles intensjonsavtale med kommunene: Lindesnes, Audnedal og Hægebostad med sikte på å fatte endelig vedtak om sammenslåing innen 31.12.2015.

Før fremforhandlet avtale legges fram for kommunestyret skal innbyggerne informeres og høres, jfr. Inndelingslova § 10.

Vedtaket om forhandlinger forutsetter at alle kommunene i kommunestruktur prosjektet «Lyngdal 4» vedtar å delta i disse forhandlingene. Dersom én eller flere av kommunene velger ikke å bli med i den videre prosessen, vil Lyngdal kommune vurdere «Lister 5» eller andre kommunesammenslåinger. Utvidet formannskap delegeres å fatte vedtak om aktuelle kommunereform prosjekt.

Lyngdal kommune ser på nåværende tidspunkt «Null-alternativet», dvs. å ikke slå seg sammen med andre kommuner, som uaktuelt.

Lyngdal kommunestyres behandling 18.06.2015:

Senterpartiet v/Karsten Fidjeland fremmet følgende utsettelsesforslag:

1. Lyngdal kommune utsetter retningsvalget i kommunereformen til etter valget høsten 2015.
2. Årsaken til dette er at en vil bruke nødvendig tid på prosess med egne innbyggere før endelig retningsvalg gjøres. Ved retningsvalget skal det legges vekt på innbyggerundersøkelse, den offentlige debatten om disse spørsmålene, samt faktainformasjon med særlig vekt på hvordan vi videre løser utfordringer knyttet til dagens interkommunalt samarbeid.
3. Med dette legges det opp til at vedtak om en eventuell kommunesammenslåing kan skje i løpet av våren 2016 når kommunenes nye oppgaver og inntektssystem er mer klarert.
4. Det skal være folkeavstemning om det framforhandla resultatet våren 2016.»

Forslaget falt med 25 stemmer mot 4 stemmer (3 SP, 1 SV).

Karsten Fidjeland, SP fremmet følgende tilleggsforslag:

«Det skal være folkeavstemning om det framforhandla resultatet våren 2016.»

Kristelig Folkeparti, Høyre og Arbeiderpartiet fremmet følgende fellesforslag:

«Lyngdal kommune innleder forhandlinger om en felles intensjonsavtale med kommunene: Lindesnes, Audnedal og Hægebostad med sikte på å fatte endelig vedtak om sammenslåing innen 31.12.2015.

Før fremforhandlet avtale legges fram for kommunestyret skal innbyggerne informeres og høres, jfr. Inndelingslova § 10.

Vedtaket om forhandlinger forutsetter at alle kommunene i kommunestruktur prosjektet «Lyngdal 4» vedtar å delta i disse forhandlingene. Dersom én eller flere av kommunene velger ikke å bli med i den videre prosessen, vil Lyngdal kommune vurdere andre kommunesammenslåinger, sammen med kommuner i de to prosjektene. Utvidet formannskap delegeres å fatte vedtak om aktuelle kommunereform prosjekt.

Lyngdal kommune ser på nåværende tidspunkt «Null-alternativet», dvs. ikke å slå seg sammen med andre kommuner, som uaktuelt.»

Avstemming:

- 1.«Null-alternativet», dvs. ikke å slå seg sammen med andre kommuner:

Forslaget falt med 28 stemmer mot 1 stemme (1 SV).

2.«Lister 5» som består av alle Lister kommunene med unntak av Sirdal:

Forslaget falt med 29 stemmer mot 0 stemmer.

3. Tilleggsforslag fra Karsten Fidjeland, SP:

Forslaget falt med 25 stemmer mot 4 stemmer (3 SP, 1 SV).

4.Alternativ avstemming:

«Lyngdal 4», fellesforslag fra KrF, H og AP mot Rådmannens forslag til vedtak:

Fellesforslaget ved Kristelig Folkeparti, Høyre og Arbeiderpartiet ble enstemmig vedtatt.

Lyngdal kommunestyres vedtak 18.06.2015:

Lyngdal kommune innleder forhandlinger om en felles intensjonsavtale med kommunene: Lindesnes, Audnedal og Hægebostad med sikte på å fatte endelig vedtak om sammenslåing innen 31.12.2015.

Før fremforhandlet avtale legges fram for kommunestyret skal innbyggerne informeres og høres, jfr. Inndelingslova § 10.

Vedtaket om forhandlinger forutsetter at alle kommunene i kommunestruktur prosjektet «Lyngdal 4» vedtar å delta i disse forhandlingene. Dersom én eller flere av kommunene velger ikke å bli med i den videre prosessen, vil Lyngdal kommune vurdere andre kommunesammenslåinger, sammen med kommuner i de to prosjektene. Utvidet formannskap delegeres å fatte vedtak om aktuelle kommunereform prosjekt.

Lyngdal kommune ser på nåværende tidspunkt «Null-alternativet», dvs. ikke å slå seg sammen med andre kommuner, som uaktuelt.

SAKSORIENTERING

	Vurdert i saksfremstillingen	Ikke relevant
Økonomi	Et viktig mål med kommunereformen er å sikre en mer robust kommuneøkonomi i møte med fremtidens	

	utfordringer.	
Likestilling		

Bakgrunn

Stortinget og Regjeringen har gitt kommunene i oppdrag å utrede om sammenslåing av kommuner kan være egnet til å gjøre kommunene bedre i stand til å løse de utfordringene vi kjenner i dag, og må regne med i fremtiden.

Regjeringen uttaler følgende som bakgrunn for kommunereformen:

Regjeringen ønsker å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner. Målet er et lokaldemokrati som kan ivareta velferd og sikre verdiskapning og trivsel. Kommunene må ha kraft til å møte de utfordringene som venter. Det er utfordringer knyttet til demografi, velferd og kompetanse og evne til å utvikle gode og attraktive lokalsamfunn.

Det er 50 år siden forrige kommunereform og kommunene har fått betydelig større ansvar for velferdsoppgaver siden den gang. Samtidig har den statlige detaljstyringen økt, og kommunene har de senere år flyttet flere oppgaver inn i interkommunale samarbeid. Regjeringen ønsker kommuner som er bedre rustet til å håndtere oppgavene de har, og som kan møte de utfordringer og nye oppgaver som kommer i årene fremover. Regjeringen vil vise mer tillit til lokalpolitikere og gi kommunene mer handlingsrom.

Målsettinger

Regjeringens mål for en ny kommunereform oppsummeres i fire punkter:

1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en

velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

Kriterier for en god kommunestruktur

Regjeringens ekspertutvalg leverte 31.3.2014 delrapporten *Kriterier for en god kommunestruktur*. Utvalget anbefaler ti kriterier som angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine roller innen Tjenesteyting, Myndighetsutøvelse, Samfunnsutvikling og Demokratisk arena. De ti kriteriene er:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

På bakgrunn av gjennomgangen av disse kriteriene kom ekspertutvalget med følgende anbefalinger:

1. Kommunene bør ha minst 15 000 – 20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning.
2. Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder.
3. Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer.

Nye oppgaver til større kommuner

20. mars la Regjeringen frem stortingsmeldingen (Meld.St.14) *Kommunereformen - nye oppgaver til større kommuner*. Kommunene kan få flere oppgaver innenfor helse- og velferdstjenester. Tannhelsetjenesten, samt større ansvar for rehabiliteringstjenester og basishjelpemidler er blant oppgavene regjeringen nå foreslår å overføre.

Primærhelsemeldingen (Meld. St. 26) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet*, forutsetter også langt på vei at man får større kommuner. Flere og mer spesialiserte helseoppgaver som overføres fra annenlinje tjenesten vil kreve flere helsearbeidere med høyere kompetanse. Blant annet foreslås det at hver kommune skal ha en kommunepsykolog.

Tid og fremdrift – To løp

Kommunene må legge opp til prosesser som gjør at en kan følge ett av reformens to løp:

1. *Kommuner som vedtar sammenslåing senest høsten 2015: kongelig resolusjon.* Kongen i statsråd har myndighet til å vedta sammenslåinger der kommunene er enige. For kommuner som gjør kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. Disse sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

2. *Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017.* I reformen legges det opp til at kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016. Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Departementet legger til grunn at sammenslåingene som et utgangspunkt vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

VURDERING

Ordførerne Richard Ivar Buch i Farsund kommune og Jan Kristensen i Lyngdal kommune fremmet våren 2014 et ønske om å utrede en mulig kommunesammenslåing av deres to kommuner. Saken var til behandling i kommunestyrene i april 2014.

Lyngdal kommunestyre fattet følgende vedtak i sak 52/14 i møte den 24.4.2014:

1. Lyngdal kommunestyre slutter seg til hovedlinjene i saksfremstillingen og ønsker å gjennomføre et kommunestrukturprosjekt sammen med Farsund kommune.
2. Lyngdal kommunestyre vedtar sammen med Farsund kommune å søke Kommunal –og moderniseringsdepartementet om prosjektmidler på kr. 600.000,- til prosjektet.
3. Det nedsettes en styringsgruppe bestående av ordførerne og rådmennene i Farsund og Lyngdal som får i oppdrag å ferdigstille søknaden til departementet.
4. Lyngdal kommunes egenandel i prosjektet består i hovedsak av egeninnsats. Dersom det er nødvendig med egenandel i form av midler, dekkes disse over kommunestyrets post.
5. I prosjektet skal det tas kontakt med de nærliggende kommunene for å se på et utvidet samarbeide.

For å følge opp punkt 5 i vedtaket, ble det fra ordførerne i Farsund og Lyngdal sendt brev til ordførerne i Listerkommunene, samt Audnedal og Lindesnes med invitasjon til å delta i kommunestrukturprosjektet. Samtlige av de inviterte kommuner med unntak av Sirdal, takket ja til å delta. Med bakgrunn i dette er det blitt rigget to parallelle prosjekter for Lyngdals vedkommende. Prosjektene har følgende deltakerkommuner:

- «Lister 5»: Farsund, Kvinesdal, Flekkefjord, Hægebostad og Lyngdal
- «Lyngdal 4»: Hægebostad, Lindesnes, Audnedal og Lyngdal. (Farsund kommune deltok i dette prosjektet fram til mars 2015, da de trakk deg ut).

Begge prosjektene har hatt en organisering hvor styringsgruppen har bestått av tre valgte kommunestyrerepresentanter, en tillitsvalgt og rådmann. I tillegg har Fylkesmannen og KS vært representert med observasjonsstatus. Som saksforberedende organ har rådmennene i deltakerkommunene utgjort en prosjektgruppe.

I tillegg til ordinære møter har det vært avholdt utvidete møtearenaer med formannskap og kommunestyre. Saken har vært behandlet i Ungdomsråd og det har vært avholdt folkemøte.

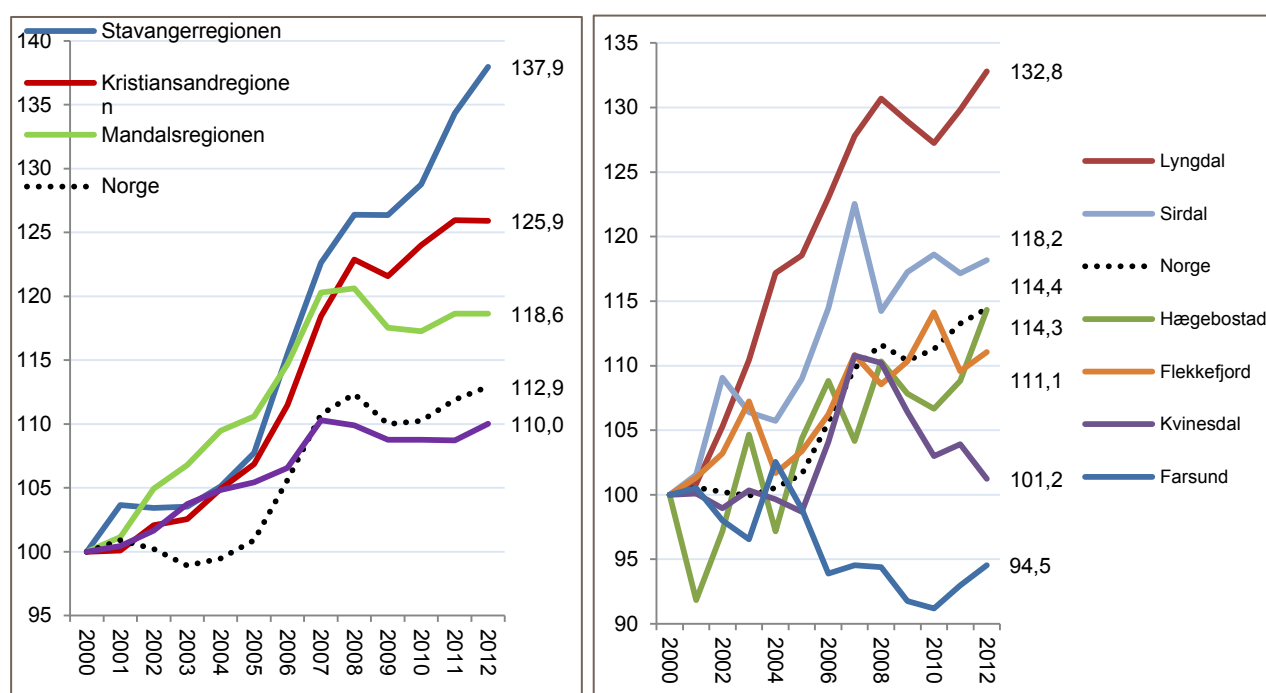
Nedenfor er det gitt en beskrivelse og vurdering av de ulike utredningsalternativene:

- «Null-alternativet» - som medfører at Lyngdal fortsetter som egen kommune
- «Lister 5»
- «Lyngdal 4»

For mer utfyllende informasjon vises til de ulike rapporter og utredninger som følger saken som vedlegg.

«Null-alternativet»

Lyngdal kommune har vært inne i en positiv og rivende utvikling siden år 2000. Folketallet har steget jevnt og på linje med landsgjennomsnittet. I 2014 hadde kommunen en befolkningsvekst på 2,8 % som var høyest av alle kommunene i Aust og Vest Agder. Mye av denne veksten skyldes at Lyngdal har maktet å integrere mange av våre nye landsmenn. Det er også nødvendig å kunne tiltrekke seg næringsaktivitet som evner å bidra til arbeidsplassvekst.

Figur 1 - Arbeidsplassutvikling, alle sektorer i regioner og kommunene i Lister fra 2000 til 2012

I forbindelse med revidering av strategisk næringsplan for Listerregionen, ble det bestilt en samfunnsanalyse fra Telemarksforskning i 2014. En viktig del av rapporten var å analysere næringslivet i regionen over tid. Diagrammene er hentet fra denne rapporten. Diagrammet på venstre side viser arbeidsplassutviklingen i Lister regionen samlet, sammenlignet med landssnittet og noen utvalgte regioner. Man ser at utviklingen i Lister har vært svært svak i perioden etter år 2000. Diagrammet på venstre side viser enkelt kommunene i Lister holdt opp mot landssnittet. Som man ser er det et stort sprik mellom kommunene som Listersamarbeidet er satt sammen av. Lyngdal har hatt en svært sterk vekst – på linje med Stavangerregionen, og også sterkere enn Kristiansandregionen.

Veksten fordeler seg mest på besøksnæringer (handel og turisme) og SMB bedrifter.

Veksten har kommet på tross av at Lyngdal er en minsteinntektskommune som heller ikke har benyttet seg av muligheten til å ta i bruk egne inntektsmuligheter som eiendomsskatt og parkeringsavgift. Kommunen har de senere år også vært blant de kommuner i landet som har de laveste kommunale avgifter.

Kommunens økonomi er likevel lite robust og det har vært nødvendig å gjennomføre kostnadsreducerende prosjekter innen omsorg og barnehage for å oppnå et akseptabelt driftsresultat.

På tross av begrensede ressurser leverer kommunen gode tjenester til innbyggerne. Dette dokumenteres blant annet gjennom Kommunebarometeret. Kommunebarometeret rangerer alle norske kommuner utfra parameterne effektivitet, kvalitet og brukervedvirkning. I 2014 havnet Lyngdal på 36. plass av landets 428 kommuner og på 3. plass i Vest-Agder! Resultatene til Lyngdal oppsummeres slik:

Lyngdal kommer svært godt ut innen eldreomsorg, og har også god plassering innen barnehage. Samtidig er det ingen sektorer som trekker alvorlig ned – svakest er plasseringen innen helse og enhetskostnader, hvor kommunen har litt svakere nøkkeltall enn middels. Kombinert med lav inntekt gir dette samlet sett en meget positiv profil; fraværet av penger skulle tilsi dårligere plasseringer innen hver enkelt sektor.

Vi kan også se på hvor stor andel av nøkkeltallene som er i bruk i årets barometer, som utvikler seg positivt og negativt. I Lyngdal er andelen nøkkeltall som er forbedret langt større enn de som er forverret.

Til tross for mye positivt å glede seg over i dagens situasjon er det usikkert om vi kan fortsette den gode utviklingen dersom Lyngdal velger å stå alene. Kommunereformen dreier seg om å bygge robuste lokalsamfunn for framtiden og da i et 30-50 års perspektiv. Det kan vise seg å være risikabelt å bli stående utenfor kommunereformen og avskjære seg muligheten til å vokse og utvikle seg sammen med andre. På flere områder kan det vise seg problematisk å stå alene:

- Å sikre tilstrekkelig kompetanse og robuste fagmiljø
- Ha tilstrekkelig gjennomslagskraft overfor sentrale myndigheter
- En vil i stor grad være avhengig av utstrakt interkommunalt samarbeid hvor kommunen har relativt liten innflytelse
- Usikkerhet i hvilken grad overføringene fra staten vil minske til mindre kommuner.

«Lister 5»

Lister som begrep er gammelt og brukt siden det første Lister len i 1308. Det brukes i dag som merkevarenavn knyttet til 120 bedrifter og organisasjoner. Kommunereformprosjektet «Lister 5» består av alle Lister kommunene med unntak av Sirdal. Prosjektet er tuftet på 17 års interkommunalt samarbeid i regi av Listerrådet.

«Lister 5» er ikke ferdig utredet og det tas sikte på at man følger fremdriftsplanen til Løp 2, det vil si at kommunene skal ha fattet et endelig vedtak om sammenslåing innen sommeren 2016. Det foreligger et fylldig arbeidsdokument / rapport fra prosjektgruppen som er ført i pennen av Svein Vangen. Hele rapporten følger som vedlegg til saken. Rapporten oppsummeres slik:

Befolkningsgrunnlag og sammensetning har stor innvirkning på kommunens inntekter. Som det er vist til tidligere har «Lister 5» et samlet innbyggertall på 34 212 per 1. januar 2014. Dette er forventet å stige til 39 423 i 2040. Denne forventningen er basert på SSB sitt «mellomalternativ» for befolkningsframskrivninger. Dersom vi ser på historiske tall, har veksten i samlet befolkning steget med 4-5 prosent i «Lister 5» siden 2000. Tilsvarende vekst på landsbasis har vært omtrent 14 prosent. Om vi ser på forventet endring i folketallet for hver av dagens Lister-kommuner frem til 2040, har Lyngdal en vekst på 31 prosent, Hægebostad på 23 prosent, Kvinesdal på 17 prosent, Farsund på 11 prosent og Flekkefjord på 3 prosent.

En av de største demografiske utfordringene er eldrebølgen. Fra 2020 og utover mot 2040 vil man få en dramatisk nedgang i forholdstallet mellom antall innbyggere i arbeidsfør alder per innbygger over 80 år. En forutsetning for å opprettholde et godt tjenestetilbud til denne gruppen vil kreve en innovativ og endringsvillig kommuneorganisasjon. Prosjektgruppen vil understreke at på dette området har regionen klart å utvikle gode og svært spennende samarbeidsrelasjoner, da særlig innen psykisk helse, rus og velferdsteknologi hvor det er laget en egen regional handlingsplan.

De faglige lederne i kommunene har over tid utviklet et tett interkommunalt samarbeid. De fleste av disse nettverkene har faste jevnlige møter gjennom året. Hensikten med disse nettverkene er gjensidig læring, informasjonsutveksling, arena for fagsamarbeid og prosjektsamarbeid. Fagnettverkene har i svært mange sammenhenger vært initiativtakere til de mer formaliserte regionsamarbeidene, eks. Lister PPT og Lister Barnevern. Fagnettverkene fungerer ofte som rådgivende organ for rådmannsutvalget i Lister og tar i mange sammenhenger også på seg utredningsoppdrag, eks. felles høringsaker.

Det mer formaliserte samarbeidene i regionen er relativt omfattende, og har særlig de siste årene grepet om seg. Bakgrunnen for dette ligger i en erkjennelse av at samarbeid er nødvendig for å få etablert et godt nok tjenestetilbud. De tjenester som innbefatter flest ansatte er Lister-PPT og Lister Barnevern, som til sammen har 47 tilsatte.

Fagnettverkene har også vært deltakende i utformingen av denne rapporten. Deres tilbakemelding er at dersom «Lister 5» realiseres er de største styrkene at en får mer driv i utviklings- og innovasjonsarbeidet, og at en kan se større sammenhenger. I tillegg vil en få større fagmiljø som gir mindre sårbarhet, større mulighet for spesialisering og høyere kompetanse. Trusler for framtidig tjenesteproduksjon ved en etablering av «Lister 5» er spesielt at det er ulike kulturer i kommunene i dag, og en vil være avhengig av å bygge en felles kultur i en ny kommune, noe de mener kan ta lang tid.

I tillegg til fagnettverkene, har man også hatt et eget møte med ungdomsrådene. Disse kom med gode konstruktive innspill, og ikke minst stilte de mange viktige spørsmål. Ett av de viktigste spørsmålene var nok: *Hva må til for å få unge fra regionen til å flytte tilbake etter endt høyere utdanning? Og hvilke garantier har vi for flere arbeidsplasser med en større kommune? Hvis det skal være noen vits, må det merkes på mange områder at vi vil få et bedre tilbud. Og hva vil en større kommune føre til når det gjelder ulike studietilbud innen den videregående opplæringa?*

Samfunnsutvikling handler om å få til en helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn. Samtidig skal man tilrettelegge for en positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet. I rapporten er det gjort rede for hvilke interkommunale plan- og utredningsprosesser kommunene i fellesskap har iverksatt de siste årene. Aktiviteten har vært stor, og da særlig ut fra en erkjennelse av at kommunene har et felles utfordringsbilde, både innen næringsutvikling, demografi, kommunikasjon og planlegging. Tilbakemeldingene, både fra Listerkonferansen nå i februar, og fra de dokument og rapporter som er utarbeidet for regionen, tilsier at man over tid har ervervet seg svært god kunnskap om de regionale fellesutfordringene. Regionen har gjennom disse årene og gjennom disse samarbeidsprosessene utviklet sterke nettverk som er synlige innenfor flere tjeneste- og arbeidsområder, både innen offentlig og privat sektor. Forutsetningene og grunnlaget for et enda tettere samarbeid må derfor sies å være relativt godt fundamentert.

Økonomisk soliditet er et sentralt kriterium i ekspertutvalgets anbefaling til dannelse av nye robuste kommuner. Kommunenes økonomi styres i stor grad gjennom det såkalte inntektssystemet som omfatter skatt og rammeoverføringer fra staten. Dagens situasjon er at den samlede kommuneøkonomien er svært ulikt fordelt mellom landets kommuner. Det er stort spenn i de midlene som er til rådighet for å produsere tjenester også mellom våre 5 kommuner.

Eiendomsskatt vil ved etablering av en ny kommune bli et tema man må ta stilling til. Det er ikke etter dagens eiendomsskattelov anledning til å skrive ut eiendomsskatt i bare deler av kommunen. Et mulig potensiale for eiendomsskatt i Lister vil være rundt 128 millioner pr. år. Den største andelen av dette vil være innen næring, verk og bruk. Dette er ca. kr.16 mill. mer enn det de kommunene som har innført eiendomsskatt hver for seg samlet tar inn. En antar dette er et forsiktig anslag. Prosjektgruppen anser at et totalt bortfall av eiendomsskatt i den nye kommunen vil bli tungt å hente inn. Å effektivisere driften med over 110 millioner på kort sikt, er å anse som en krevende oppgave for en ny organisasjon. Det er imidlertid flere modeller som kan være aktuelle. Den største inntekten er å finne på næring, verk og bruk. Det vil være mulig å differensiere slik at eiendomsskatt bare gjelder denne gruppen. Alternativt at man begynner med 7‰ på verker og bruk samt næring og 2‰ på boliger- og fritidseiendommer.

Når det gjelder konsesjonskraft er det verdt å merke seg at en ved å etablere en ny kommune, med et betydelig større antall innbyggere og næringsliv, vil øke det alminnelige forbruket vesentlig. Dette betyr at man alene vil benytte de 125 GWh som Kvinesdal pr. i dag er tildelt, og fylket vil miste sin andel som i dag er på 34 GWh. I kroner kan dette tilsvare ca. 6 millioner pr. år.

Når det gjelder inndelingstilskuddet vil prosjektgruppen anbefale at man tar stilling til hvordan denne avviklingen skal håndteres ved oppbygging av en ny kommuneorganisasjon. I praksis vil man motta et inndelingstilskudd som om man fremdeles var 5 kommuner i 15 + 5 år. Etter den tid

vil man kun motta inndelingstilskudd for en kommune. Regnet i dagen kroner, og om man skal forutsette at man skal innstille seg på å klare seg med ett inndelingstilskudd fra dag en, tilsvarer dette et «overskudd» på godt over en milliard. Det er ikke realistisk å anta at man klarer å hente inn disse midlene fra første dag, men en ny organisasjon må ha som mål å tilpasse seg et driftsnivå som tilsier at man på sikt kun har ett driftstilskudd å forholde seg til. Det vil derfor være grunn til å forvente at man i denne perioden kan opparbeide seg «overskudd», som da kan avsettes til andre formål. Her vil prosjektgruppen særlig peke på Listers behov for å stimulere til sterke vekst innen nærings- og innovasjonsarbeid.

Agder Energi er en viktig inntektskilde for alle de fem kommunene, og ved etablering av en ny kommune, vil man kunne fremstå som en relativt tung aktør på eiersiden.

Utgangspunktet for å foreslå en ny kommune er troen på at vi får større vekst og et bedre tjenestetilbud i den nye kommunen enn med dagens struktur.

Rådhusets plassering vil ha en symboleffekt.

På dette området ønsker styringsgruppen en nærmere vurdering av hvilke kriterier som skal legges til grunn, før man fremmer et forslag til lokalisering. I prinsippet ser man det som viktig å få en felles administrasjon for de fem kommunene, men dette er nødvendigvis ikke en beslutning man trenger å avgjøre på dette tidspunktet. Med kommuneadministrasjon menes her administrativ- og politisk ledelse. Det bør være et mål at eksisterende kommunehus/rådhus fremdeles skal kunne benyttes til kommuneadministrative tjenester. Det blir derfor viktig å se nærmere på hvordan en ny moderne kommune rent administrativt kan utformes, både med hensyn til bruk av teknologi, mobilitet og lokaldemokrati.

«Lyngdal 4»

«Lyngdal 4» er et samarbeid mellom kommunene Lindesnes, Lyngdal, Audnedal og Hægebostad. Farsund kommune deltok i prosjektet fram til mars 2015 da de trakk seg ut. Det er utarbeidet to rapporter, hvor Farsund var med i den første utredningen. Den andre rapporten forelå mai 2015 og er godt forankret i den politiske styringsgruppen. Denne rapporten oppsummerer hva man er enige om på dette tidspunktet og trekker opp visjoner og målsettinger for den nye kommunen.

Følgende oppsummerer rapporten:

Navnet blir Lindesnes

Dersom «Lyngdal 4» blir en realitet, er det ønskelig at den nye kommunen får navnet «Lindesnes». Det legges opp til at politisk og administrativ ledelse etableres i Lyngdal rådhus. For fagområder som ikke trenger en umiddelbar nærhet til kommunens toppledelse kan disse lokaliseres andre steder i kommunen. Slik sett er det mulig å bruke alle dagens rådhus til samlokalisering av fagetater uten å måtte etablere nye kontorlokalteter utover det man allerede rår over.

Tjenesteyting og samfunnsutvikling

Det viktigste for en kommune er å sikre vekst og utvikling. For å lykkes med dette må man yte tjenester av god kvalitet til innbyggerne og legge til rette for næringslivet. Kommunene består i dag av ca. 16 600 innbyggere, og befolkningen antas å øke til bortimot 21 000 i 2040. Med denne

størrelsen vil vi kunne yte gode tjenester på omtrent alle områder, også på områder vi i dag har interkommunalt samarbeid om. Det er et mål at basistjenestene innen oppvekst og helse skal lokaliseres i nærheten av der folk bor. På særlig spesialiserte fagområder, for eksempel innen helse og brannvern, vil man fortsatt søke samarbeid med andre kommuner. Det framtidige interkommunale samarbeidet antas å kunne fungere enda bedre med færre og større kommuner.

Pendlertallene viser at kommunene i stor grad overlapper hverandre som en felles bo- og arbeidsregion. Vi vil satse på å øke antall arbeidsplasser i egen kommune og vil i den videre næringsutvikling særlig søke å utnytte den fordel som ligger i etablering av ny fire-felts E-39 gjennom kommunen. I tillegg til tradisjonell næring vil vi styrke posisjonen som besøkskommunen på Norges sydspiss og videreutvikle reiselivsnæringen.

Visjoner og målsettinger innen tjenesteyting og samfunnsutvikling:

- *Lyngdal blir administrasjonssenter i den nye kommunen som får navnet Lindesnes. Dette innebærer at kommunens ledergruppe, ordfører og politisk sekretariat samles her. Det skal være ett kommunestyre i kommunen.*
- *Kommunale støttetjenester som regnskap, lønn, ikt osv. skal samles i fagmiljøer, men kan desentraliseres.*
- *Kommunen skal vektlegge og gi et helhetlig og tverrfaglig tilbud til innbyggerne. Kommunal tjenesteyting som barnehager, skoler, omsorgstjenester osv. skal fortsatt lokaliseres i nærheten av der folk bor.*
- *Publikumsrettede tjenester skal være desentraliserte tilbud.*
- *Kommunen skal opprettholde kommunale veier der det er fast bosetting.*
- *Kommunen skal starte opp et arbeid der nyskapende metoder tas i bruk, og der utgangspunktet er å etablere en politisk og administrativ organisasjon som møter framtida på en offensiv måte.*
- *Det skal legges til rette for stor grad av innbyggermedvirkning og innbyggerdialog. Virkemidler for å få dette til igangsettes som et eget utviklingsprosjekt.*
- *Kommunen skal framstå som et naturlig regionsenter mellom Kristiansand og Stavanger.*
- *Befolkningsveksten skal være høyest i Agder og over landsgjennomsnittet.*
- *Kommunen skal utnytte ny E-39 som en mulighet for vekst. Det må prioriteres å bygge ut tilførselsveiene tilknyttet E-39.*
- *Kommunen skal være en attraktiv kommune for etablering av offentlige (statlige og fylkeskommunale) arbeidsplasser.*
- *Næringsutviklingen skal bygge på eksisterende satsninger og naturlige fortrinn (eksempelvis primærnæring, havn/jernbane, prosessindustri, treklynge, handel, turisme). Næringsutviklingen skal baseres på vekst i alle deler av kommunen.*
- *Besøks- og bostedsattraktiviteten skal markedsføres med fokus på å kunne tilby et variert og spennende tilbud for alle.*
- *Kommunen vil fortsette dagens satsning på frivillig sektor.*
- *Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder (2015-2027) legges til grunn for arbeid med levekårsutfordringer. Kommunen skal framstå som en moderne arbeidsgiver.*

- *Byremo og Lyngdal skal være sentre for offentlig videregående opplæring i kommunen Byremo og Lyngdal skal være sentre for offentlig videregående opplæring i kommunen. Det skal legges til rette for at elever fra Lindesnes fortsatt skal kunne gå på skole i Mandal.*

Økonomi

Regjeringen legger opp til at alle kommuner som slår seg sammen i reformperioden får dekket engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. «Lyngdal 4» vil motta 60 mill. i samlet engangsstøtte ved sammenslåingen ved at 4 kommuner blir til en. Det viktigste økonomiske virkemiddelet i denne reformen er imidlertid det såkalte *inndelingstilskuddet*. For denne kommunekonstellasjonen vil inndelingstilskuddet være ca. 50 mill. kroner årlig i 15 år – med en nedtrappingsperiode på ytterligere 5 år. Samlet sett representerer dette i størrelsesorden 900 mill. Dersom kommunene gjennom gode prosesser lykkes med å effektivisere driften, vil politikerne kunne kanalisere disse midlene inn i samfunnsutviklende tiltak.

I tråd med den norske enhetskulturen skulle man tro at norske kommuner hadde like økonomiske rammebetingelser og driver sin tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling på lik måte. Selv om det store bildet er at norske kommuner er relativt like, ser vi også store ulikheter selv mellom nabokommuner. Dette er et utslag av nasjonal fordelingspolitikk samt lokalpolitiske prioriteringer. I en ny kommune må man harmonisere den økonomiske politikken samt nivå og omfang på kommunale tjenester. På inntektssiden er det kanskje særlig forholdet til kommunal eiendomsskatt som skiller norske kommuner. I dag har Audnedal kommune slik skatt på næring og bolig, Lindesnes har kun på næring, mens Hægebostad og Lyngdal ikke har noen form for eiendomsskatt. En reduksjon eller bortfall av eiendomsskatt vurderes som realistisk for denne kommunen ved at beløpet som tas inn i dag er i størrelsesorden 12 mill. I tillegg må nivået på kommunale avgifter og gebyrer harmoniseres.

Alt etter hvilken økonomisk politikk man legger opp til for den nye kommunen, har dette følger for utgiftssiden i budsjettet. Legger man opp til lave inntekter, vil man ikke kunne være like offensiv på investeringssiden. Det må også legges opp til en noe mer nøktern standard på tjenestene enn man ellers kan ha.

Visjoner og målsettinger innen økonomi:

- *Det gjennomføres effektiviseringstiltak fra første stund etter at valget om kommunesammenslåing er vedtatt.*
- *Frigjorte midler ønskes ikke benyttet til ordinær drift, men avsettes til utviklingsfond/-tiltak.*
- *Kommunen vil ha stort behov for arbeidskraft i framtida. Det gis en ansettelsesgaranti som følge av omstrukturingsprosessen - jobbinnhold vil imidlertid måtte vurderes/endres. Effektiviseringstiltak gjennomføres i størst mulig omfang ved naturlig avgang. Det etableres et partssammensatt utvalg som tar seg av dette i tråd med retningslinjer fra KS, lover og avtaleverk.*
- *Det arbeides for å ha lav eller ingen eiendomsskatt i den nye kommunen.*

ANBEFALING / KONKLUSJON

Det er et viktig og vanskelig valg kommunestyret inviteres til å forta I denne saken. Perspektivet må være hva som vil tjene innbyggerne og lokalsamfunnet best i et 50 års perspektiv. Med dette som bakteppe vil ikke rådmannen anbefale at man stiller seg på siden av kommunereformen og velger å stå alene. Selv om Lyngdal er inne i en positiv utvikling i dag er utsiktene til å kunne fortsette I dette positive sporet bedre dersom vi velger å gå sammen med andre kommuner.

I utgangspunktet er "Lister 5" den mest naturlige kommune sammenslutningen. Gjennom interkommunalt samarbeid over mange år er det oppnådd gode resutater innen mange felt. Det administrative samarbeidet fungerer på mange måter utmerket. Politisk er det et samarbeid som er tuftet på konsensus, og resultatene forutsetter enighet blant kommunene. I vanskelige saker som gjerne omhandler lokalisering har det vist seg vanskelig å enes og fremstå som en felles regional enhet. Dette kan også være en medvirkende årsak til at man må konstatere at det så langt har vist seg vanskelig å få til den nødvendige driv kommunereformprosjekt arbeidet.

Selv om prosjektet «Lyngdal 4» er sammensatt av kommuner fra to forskjellige regionsamarbeid, har det fra dag én vært en oppriktig vilje til å lykkes med prosjektet. Selv om dette prosjektet kom relativt sent i gang, er det her arbeidet er kommet lengst i å skissere visjoner og mål for den nye kommunen. Man kunne fort samle seg om både kommunenavn og lokalisering av administrasjonssenter. Prosjektet har vært preget av enighet både administrativt, politisk og blant de ansattes representanter. Rådmannen er av den oppfatning at mye ligger til rette for å kunne bygge en robust og slagkraftig kommune ved å slå sammen Lindesnes, Audnedal, Hægebostad og Lyngdal til en ny kommune. Kommunen vil være godt rustet til å fortsette en positiv utvikling og være rustet for fremtiden.

Vedlegg

- 1 Rapport "Lister 5"
- 2 Økonomiske effekter av kommunesammenslåing - Lister 5
- 3 Rapport "Lyngdal 4", Anbefaling fra styringsgruppen
- 4 Fylkesmannen i Vest-Agder: Vurdering av økonomisk status i tilknytning til kommunereformprosjektene: Lyngdal 4, Lister 5 og Lyngdal kommune

Norman Udland
Rådmann